

Sygn. akt VII U 1021/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 października 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Marcin Graczyk

Protokolant: st. sekr. sądowy Dominika Kołpa

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 października 2016 r. w Warszawie

sprawy M. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

z udziałem zainteresowanej G. R. (1)

na skutek odwołania M. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

z dnia 6 maja 2016 r. znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala, iż M. D. jako pracownik u płatnika składek G. R. (1) podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 20 listopada 2015 r.

Sygn. akt VII U 1021/16

UZASADNIENIE

M. D., złożył w dniu 6 czerwca 2016 r. odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. z dnia 6 maja 2016 r., nr (...), stwierdzającej, że nie podlega on, jako pracownik u płatnika składek G. R. (1) obowiązkowo ubezpieczeniom/u emerytalnemu, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od 2 listopada 2015 r.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony wskazał, że od roku 2000 do 2014 roku przebywał w Zakładzie Karnym, a przesłanką warunkowego zwolnienia, była konieczność znalezienia stałej pracy oraz meldunku. W dniu 12 sierpnia 2014 r. ubezpieczony opuścił Zakład Karny, natomiast w dniu 1 września 2014 r. podjął pracę w sklepie (...). Po 3 miesiącach zatrudnienia odwołujący przeszedł operację usunięcia nerki. Po przebytej rehabilitacji w dniu 2 listopada 2015 r. powrócił do pracy na dotychczasowe stanowisko, z rozszerzeniem obowiązków, co wnioskowało zwiększeniem wynagrodzenia. Ubezpieczony podniósł, że w krótkim okresie czasu okazało się, że cierpi na zwyrodnienie stawu kolanowego i kwalifikuje się do operacji protezoplastyki. Z uwagi na silne bóle oraz obrzęk, odwołujący od lutego 2016 r. przebywa na zwolnieniu lekarskim. Dodatkowo wskazał również, iż w marcu 2016 r. był na Komisji Lekarskiej ZUS, która wydała pozytywną opinię lekarską. Ponadto odwołujący w swoim odwołaniu oświadczył, że od chwili zatrudnienia wykonywał wszystkie obowiązki, które zostały wymienione w umowie o pracę (odwołanie, k.2-3 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie z dnia 5 lipca 2016 r. organ rentowy podniósł, że w toku postępowania wyjaśniającego nie uzyskał dowodów jednoznacznie potwierdzających wykonywanie obowiązków pracowniczych przez odwołującego się. Ponadto w sprawie nie przedstawiono dokumentów jakie powstają zwykle przy powierzaniu mienia pracownikowi jakie stanowi samochód dostawczy. Nie przedstawiono rozliczeń dotyczących ilości przejechanych kilometrów. Brak jest rozliczeń z gotówki jaką miano powierzać odwołującemu się. Brak jest też dokumentów potwierdzających odebranie przez odwołującego się określonych towarów, a także brak jest obiektywnego dowodu wypłacania wynagrodzenia. Ponadto przebieg zatrudnienia odwołującego wskazuje, że już w momencie zawierania umowy o pracę ubezpieczony mógł być niezdolny do pracy lub też strony mogły się spodziewać, że niezdolność ta wystąpi w krótkim okresie czasu. W ocenie organu rentowego zawarcie umowy o pracę i zgłoszenie wynikającego z niej zatrudnienia organowi ubezpieczeń społecznych nie powodują powstania obowiązkowego ubezpieczenia społecznego, jeżeli z okoliczności wynika, że praca nie była świadczona oraz, że ustalone warunki wynagrodzenia za pracę nie odpowiadały zatrudnieniu, ale zostały uzgodnione w celu uzyskania nieproporcjonalnych świadczeń z ubezpieczenia społecznego (odpowiedź na odwołanie, k.5-6 a.s.).

Zarządzeniem z dnia 1 sierpnia 2016 r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie w Warszawie zawiadomił zainteresowaną G. R. (1) o toczącym się postępowaniu i zobowiązał ją do zajęcia stanowiska w sprawie (zarządzenie, k. 12 a.s.)

W piśmie procesowym z dnia 18 sierpnia 2016 r. zainteresowana G. R. (1), zajęła stanowisko w sprawie. W swoim piśmie zainteresowana podniosła, że nie zgadza się z decyzją organu rentowego uznającą zatrudnienie M. D. jako czynność pozorną, skutkującą odmową uznania ubezpieczonego za osobę podlegającą ubezpieczeniom społecznym. Dodatkowo zainteresowana wskazała, że ze swojej strony jako pracodawca dopełniła wszelkich formalności prawnych, podatkowych oraz zobowiązań wynikających z Kodeksu Pracy i przepisów Ustawy o Ubezpieczeniach Społecznych (pismo procesowe z dnia 18 sierpnia 2016 r., k.18-19 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. D., urodzony w dniu (...), w okresie od 2000 r. do 2014 r. przebywał w Zakładzie Karnym. Przesłanką warunkowego zwolnienia ubezpieczonego, była konieczność znalezienia stałej pracy oraz meldunku. W celu wykonania zobowiązania nałożonego przez Sąd Okręgowy w Elblągu III Wydział Penitencjarny i Nadzoru nad Wykonywaniem Orzeczeń Karnych, M. D. wyszedł na przepustkę, podczas której znajomy W. R. zaproponował mu stanowisko kierowcy (ubezpieczony posiada prawo jazdy kategorii B,C,BC,E,EC) w Delikatesach (...) w sklepie swojej żony, G. R. (1). Ubezpieczony otrzymał odpowiedni formularz potwierdzający fakt, iż po wyjściu z Zakładu Karnego zostanie zatrudniony w ww. sklepie. W dniu 12 sierpnia na mocy postanowienia Sądu Okręgowego w Elblągu III Wydział Penitencjarny i Nadzoru nad Wykonywaniem Orzeczeń Karnych ubezpieczony został przedterminowo zwolniony z Zakładu Karnego (zeznania odwołującego, k.27-28, 45-46 a.s., zeznania W. R., k.39-40 a.s., zeznania G. R. (1), k.28 i 46 a.s., postanowienie z dnia 12 sierpnia 2014 r., k. 4 a.s.).

G. R. (1) od dnia 8 września 1998 r. prowadzi Delikatesy (...), które znajdują się przy ulicy (...) w W.. Przedmiotem działalności jest sprzedaż detaliczna żywności, prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach. W firmie zatrudnionych jest 6 osób z wynagrodzeniem kształtującym się w wysokości od 925,00 zł do 1850,00 zł oraz jedna osoba na stanowisku kierownika sklepu w wymiarze czasu pracy ¼ etatu i wynagrodzeniem 462,50 zł. W prowadzeniu działalności, a przede wszystkim w kwestiach związanych z dostawą towaru oraz jego rozładowaniem i poukładaniem, pomagał mąż zainteresowanej W. R., jednak z uwagi na pogarszający się stan zdrowia nie mógł dalej wykonywać tych czynności.

Podczas przypadkowego spotkania M. D. z W. R., okazało się, że ubezpieczony poszukuje pracy. W. R. poinformował odwołującego, że jego żona potrzebuje pomocy przy prowadzeniu Delikatesów. Po rozmowie z ubezpieczonym oraz

zapoznaniu się z jego kwalifikacjami zawodowymi, zainteresowana podjęła decyzję o zatrudnieniu M. D. na stanowisku kierowcy (zeznania odwołującego, k.27-28, 45-46 a.s., zeznania W. R., k.39-40 a.s., zeznania G. R. (1), k.28 i 46 a.s.)

W związku z powyższym, w dniu 1 września 2014 M. D. zawarł z G. R. (1) umowę o pracę na czas określony od dnia 1 września 2014 do dnia 31 marca 2015 r. Strony umowy ustaliły, że ubezpieczony obejmie stanowisko kierowcy w pełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzeniem zasadniczym w wysokości 1680,00 zł brutto. Czas pracy odwołującego miał obejmować 8 godzin na dobę i przeciętnie 40 godzin w przeciętnie w pięciodniowym tygodniu pracy w przyjętym okresie rozliczeniowym. Wpłata wynagrodzenia miała następować z dołu z ostatnim dniem miesiąca, w godz. 09:00-17:00 w delikatesach (...). W ramach zatrudnienia na stanowisku kierowcy, odwołujący miał zajmować się przede wszystkim zaopatrywaniem sklepu w artykuły przeznaczone do sprzedaży, kupowaniem artykułów dla personelu, prawidłowe i rzetelne rozliczanie się z powierzanych pieniędzy na zakupy, prawidłowe użytkowanie samochodu W. o nr. rej. (...) oraz dbanie o jego czystość (umowa pracy z dnia 1 września 2014 r., zeznania odwołującego, k.27-28, 45-46 a.s., zeznania G. R. (1), k.28 i 46 a.s.)

M. D. został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych w dniu 1 września 2014 r. do 31 marca 2015 r. w firmie (...) z podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, tj. 1680,00 zł (dokumentacja zgromadzona w aktach rentowych odwołującego).

W trakcie ww. zatrudnienia odwołujący przepracował dwa miesiące czasu, natomiast ze względu na wykrycie u niego raka nerki pozostały okres pozostawania w zatrudnieniu to zasiłki chorobowe i świadczenie rehabilitacyjne. Za okres od 5 listopada 2014 r. do 18 listopada 2014 r. G. R. (1) wypłaciła M. D. wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy, a w okresie od 19 listopada 2014 r. do 5 maja 2015 r. ubezpieczony przebywał na zasiłku chorobowym z ubezpieczenia chorobowego, a od 6 maja 2015 r. do 1 listopada 2015 r. na świadczeniu rehabilitacyjnym (dokumentacja zgromadzona w aktach rentowych odwołującego).

Bezpośrednio po wykorzystaniu świadczenia rehabilitacyjnego oraz po konsultacji lekarskiej ubezpieczony wrócił do pracy, ze zwiększonym zakresem obowiązków, na wcześniej zajmowane stanowisko. W dniu 2 listopada 2015 odwołujący zawarł kolejną umowę o pracę na czas nieokreślony z G. R. (1). Strony umowy ustaliły, że ubezpieczony będzie obejmował nadal stanowisko kierowcy w pełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzeniem zasadniczym w wysokości 3000,00 zł brutto. Czas pracy odwołującego miał obejmować 8 godzin na dobę i przeciętnie 40 godzin w przeciętnie w pięciodniowym tygodniu pracy w przyjętym okresie rozliczeniowym. Wpłata wynagrodzenia miała następować z dołu z ostatnim dniem miesiąca, w godz. 09:00-17:00 w delikatesach (...). Do obowiązków M. D. na tym stanowisku należało: zaopatrywanie sklepu w artykuły przeznaczone do sprzedaży, kupowanie i dostarczanie towaru do sklepu, na podstawie sporządzonej listy zakupów, na każde polecenie w godz. 06:00-14:00 oraz 14:00-22:00, przywiezienie towaru, wyładowanie go z samochodu, wniesienie do sklepu, ustawienie na zapleczu, poukładanie w wiacie, prawidłowe i rzetelne rozliczenie się z pieniędzy powierzonych na zakup towaru do sklepu, wyjazdy służbowe (przywożenie i odwożenie zainteresowanej do lub ze sklepu), dbanie o czystość i prawidłowe funkcjonowanie samochodu W. o nr. rej. (...). W trakcie wykonywania swoich obowiązków, odwołujący był widywany przez świadka I. L. i W. W.. Ponadto odwołujący, każdego dnia swojej faktycznej obecności w pracy podpisywał listę obecności oraz kartę czasu pracy. W dniu zawarcia umowy o pracę, ubezpieczony ukończył szkolenie z zasad bezpieczeństwa i higieny pracy. (dokumentacja zgromadzona w aktach rentowych odwołującego, zeznania odwołującego, k.27-28, 45-46 a.s., zeznania G. R. (1), k.28 i 46 a.s., zakres obowiązków pracownika, zeznania świadków I. L. i W. W., k.40-51 a.s. karty pracy oraz listy obecności).

W dniu 2 listopada 2015 r. M. D. ponownie został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych przez płatnika składek G. R. (1) (...) z podstawą wymiaru składek 3000,00 zł brutto. Ze względu na zwyrodnienia stawu kolanowego, ubezpieczony po 3 miesiącach wykonywania pracy stał się powtórnie niezdolny do pracy. Za okres od 9 lutego 2016 r. do 22 lutego 2016 r. zainteresowana wypłaciła odwołującemu wynagrodzenie za okres orzeczonej niezdolności do pracy, natomiast 23 lutego 2016 r. M. D. zgłosił roszczenie o wypłatę zasiłku chorobowego (odwołanie M. D., dokumentacja zgromadzona w aktach rentowych odwołującego, zeznania odwołującego, k.27-28, 45-46 a.s., karta informacyjna leczenia szpitalnego).

Po przejściu wnioskodawcy na zwolnienie lekarskie, część jego obowiązków wykonuje inny pracownik, natomiast mąż zainteresowanej pomaga jej w miarę swoich możliwości zdrowotnych (zeznania G. R. (1), k.28 i 46 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. przeprowadził postępowanie wyjaśniające na okoliczność zgłoszenia M. D. do ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia u płatnika składek G. R. (1). W oparciu o wyniki przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego oraz w świetle zgromadzonych dowodów, organ rentowy uznał, że umowa o pracę na podstawie której odwołujący został zgłoszony do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych przez ww. płatnika składek miała charakter czynności pozornej, i jej celem było uzyskanie świadczeń wynikających z ubezpieczenia społecznego. Organ rentowy wskazał, że stanowisko kierowcy stworzone zostało na potrzeby zatrudnienia konkretnej osoby, nie w celu wykonywania przez nią pracy, a jedynie w celu uzyskania przez nią świadczeń z funduszu ubezpieczeń społecznych. Świadczą o tym zeznania płatnika, że towar w czasie nieobecności M. D. przywożony jest przez kierowców hurtowni oraz fakt, że w firmie poza odwołującym od 2014 r. nie był zatrudniony kierowca (zawiadomienie z dnia 18 marca

2016 r., dokumentacja zgromadzona w aktach rentowych odwołującego).

W oparciu o powyższe ustalenia, Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W., na podstawie art. 83 ust. 1, art. 6 ust. 1 pkt. 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt. 1, art. 38 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121 z późn. zm.) oraz art. 58 § 2 i art. 83 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny (Dz. U. z 1964 r. nr 16 poz. 93 z późn. zm.) oraz art. 22 § 1 i art. 300 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks Pracy (Dz. U. z 1998r. nr 21 poz. 94 z późn. zm.) wydał w dniu 6 maja 2016 r., decyzję nr (...), w której stwierdził, że M. D., jako pracownik u płatnika składek G. R. (1) nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom/u: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu oraz wypadkowemu od dnia 2 listopada 2015 r. (decyzja z dnia 6 maja 2016 r. nr (...)) – dokumentacja zgromadzona w aktach rentowych odwołującego).

Od niekorzystnej dla siebie decyzji organu rentowego, M. D. złożył odwołanie do tut. Sądu, inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie, k.2-3 a.s.).

Powołane przez Sąd Okręgowy dowody z dokumentów, w zakresie, w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, były wiarygodne, korespondowały ze sobą oraz z osobowymi źródłami dowodowymi i tworzyły spójny stan faktyczny. Co istotne, strony, w tym organ rentowy, nie kwestionowały ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z tych dokumentów, należało uznać za bezsporne i mające rozstrzygające znaczenie.

Sąd Okręgowy dał również wiarę zeznaniom świadków: I. L., W. W., W. R. oraz słuchanego w charakterze strony odwołującego M. D. i zainteresowanej G. R. (1). Zarówno ww. świadkowie oraz odwołujący i zainteresowana w sposób precyzyjny przedstawili posiadane informacje dotyczące okoliczności zawarcia przez strony umowy o pracę, warunków zatrudnienia M. D. oraz charakteru pracy, jaką miał on wykonywać, przebiegu jego chorób, a także ich wpływ na niemożność świadczenia przez odwołującego obowiązków wynikających z zawartej umowy o pracę. Zainteresowana G. R. (1) wskazała także na racjonalne powody, dla których zatrudniła odwołującego w swojej firmie, a świadkowie I. L., W. W., W. R. potwierdzili, że widzieli odwołującego podczas wykonywania jego obowiązków w sklepie (...). Zeznania świadków były spójne, logiczne i jasne, a nadto korespondowały ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, tak osobowym, jak i rzeczowym. Brak było w nich wewnętrznej sprzeczności i dlatego też stały się one podstawą ustalenia stanu faktycznego w niniejszej sprawie.

Podobnie Sąd Okręgowy ocenił zeznania odwołującego M. D., który w sposób nie budzący wątpliwości opisał okoliczności związane z zawarciem przedmiotowej umowy o pracę, jej charakteru oraz wskazał przyczynę, która przesądziła o niemożności świadczenia przez niego pracy.. Jego zeznania były logiczne, spójne wewnętrznie i konsekwentne, a nadto zgodne z pozostałym zebrany w sprawie materiałem dowodowym, w tym z zeznaniami świadka oraz dokumentami z leczenia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie M. D. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 6 maja 2016 r., nr (...) zasadne i jako takie zasługuje na uwzględnienie.

W rozpatrywanej sprawie kluczowe było ustalenie, czy umowa o pracę zawarta przez ubezpieczonego M. D. z płatnikiem składek G. R. (1) jest umową ważną i skuteczną, czy też - jak twierdzi ZUS - umowę tę zawarto dla pozorów, w związku z czym nie wywołała ona i nie wywołuje skutków w zakresie podlegania przez M. D. ubezpieczeniom społecznym.

Przystępując do oceny prawnej przedmiotu sporu, w pierwszej kolejności przyznać należy, że dokonywana przez organ rentowy kontrola zgłoszeń do ubezpieczenia oraz prawidłowości i rzetelności obliczenia składki oznacza przyznanie Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych kompetencji do badania samego tytułu ubezpieczenia wynikającego z zawarcia umowy o pracę, a zatem badania również ważności takiej umowy (por. postanowienia Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 10 stycznia 2013 r., III AUa 1039/12 oraz z dnia 25 września 2012 r., III AUa 398/12).

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt. 1, art. 11 ust.1, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 963 ze zm.), obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalno- rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu podlegają pracownicy w okresie od momentu nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem (art. 22 § 1 k.p.). W ujęciu art. 22 § 1 k.p. stosunek pracy to relacja prawna łącząca pracodawcę i pracownika, na której treść składają się wzajemne prawa i obowiązki. Zgodnie z treścią powołanego przepisu zasadniczym elementem konstrukcyjnym stosunku pracy jest zobowiązanie pracownika do wykonywania pracy pod kierownictwem pracodawcy w czasie i miejscu przez niego wyznaczonym za wynagrodzeniem. Swoistość stosunku pracy wyraża się w jego cechach, które odróżniają go od stosunków cywilnoprawnych, a także zwyczajowej, okazjonalnej pomocy członków najbliższej rodziny świadczonej na rzecz określonego przedsiębiorcy, w ramach których świadczona jest praca. Do tych właściwości stosunku pracy należą: dobrowolność zobowiązania, zarobkowy charakter stosunku pracy, osobisty charakter świadczenia pracy oraz podporządkowanie pracownika co do miejsca, czasu i sposoby wykonywania pracy, wyrażające się również w możliwości wydawania pracownikowi poleceń dotyczących pracy.

Mając na uwadze okoliczności niniejszej sprawy, stwierdzić należało, że sformułowany przez organ rentowy zarzut pozorności umowy o pracę w oparciu o przepis art. 83 k.c. w związku z art. 300 k.p. był chybiony.

Jak trafnie wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 czerwca 2013 r. (II PK 299/12) oświadczenie woli jest złożone dla pozorów, jeżeli jest symulowane. Symulacja ta musi się składać z dwóch elementów. Po pierwsze, strony, które dokonują symulowanej czynności prawnej, próbują wywołać wobec osób trzecich przeświadczenie (niezgodne z rzeczywistością), że ich zamiarem jest wywołanie skutków prawnych, objętych treścią ich oświadczeń woli. Po drugie między stronami musi istnieć tajne, niedostępne osobom trzecim porozumienie, że te oświadczenia woli nie mają wywołać zwykłych skutków prawnych (akt konfidencji). A zatem jest to porozumienie, co do tego, że zamiar wyrażony w treści symulowanych oświadczeń woli nie istnieje lub że zamiar ten jest inny niż ujawniony w symulowanych oświadczeniach. Niezgodność rzeczywistego zamiaru stron z treścią czynności prawnej musi odnosić się do jej skuteczności prawnej oraz woli powołania do życia określonego stosunku prawnego.

Sąd Najwyższy zwraca w tym orzeczeniu uwagę, że przepis art. 83 § 1 k.c. opisuje dwie różne postaci pozorności. Pierwsza z nich dotyczy sytuacji, gdy strony dokonują czynności prawnej dla pozorów i jej dokonanie nie służy ukryciu innej czynności prawnej. Można tu mówić o pozorności zwykłej, bezwzględnej lub o symulacji absolutnej, bezwzględnej. Druga dotyczy sytuacji, gdy strony dokonują czynności prawnej pozornej w celu ukrycia innej czynności prawnej (dysymulowanej), której skutki prawne rzeczywiście chcą wywołać. Czynność prawna pozorna, wyrażająca oświadczenie woli pozorne, nie ukrywające innej czynności prawnej, nie wywołuje między stronami

skutków prawnych, gdyż jest nieważna w świetle art. 83 § 1 k.c. Oświadczenie woli stron nie może wywołać skutków prawnych odpowiadających jego treści, ponieważ same strony tego nie chcą (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 czerwca 1986 r., I CR 45/86).

Osoba, która zawarła fikcyjną umowę o pracę, nie podlega ubezpieczeniu społecznemu i nie nabywa prawa do świadczeń wynikających z tego ubezpieczenia (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1996 r., II UKN 32/96 oraz z dnia 17 marca 1998 r., II UKN 568/97). Fakt, że oświadczenia stron umowy zawierają określone w art. 22 k.p. formalne elementy umowy o pracę, nie oznacza jednak, że umowa taka jest ważna. Jeżeli bowiem strony nie zamierzały osiągnąć skutków wynikających z umowy, w szczególności jeżeli nie doszło do podjęcia i wykonywania pracy, a jedynym celem umowy było umożliwienie pracownikowi skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego, umowa taka jest pozorna (art. 83 k.c.).

W rozpoznawanej sprawie M. D. z dniem 2 listopada 2015 r. podjął pracę w ramach stosunku pracy w wymiarze pełnego etatu i wykonywał ją do momentu przejścia na zwolnienie lekarskie, natomiast pracodawca świadczenie to przyjmował - co w świetle przekonującego stanowiska Sądu Najwyższego, wyklucza przyjęcie pozorności umowy o pracę. Zdaniem Sądu zaprezentowany przez stronę materiał dowodowy, dowodzi tego, że odwołujący został zatrudniony u płatnika składek w charakterze kierowcy, osoby która zajmowała się zaopatrzeniem sklepu, a także osoby która miała za zadanie przywozić G. R. (1), a także być do dyspozycji w wymiarze większym niż podczas poprzedniego zatrudnienia u tego samego pracodawcy. Umowa z listopada 2015 r. była kontynuacją wcześniejszego zatrudnienia u G. R. (1).

Okoliczności faktyczne niniejszej sprawy nie potwierdzają, aby celem zawartej umowy o pracę był brak woli rzeczywistego jej świadczenia z jednej strony i brak woli korzystania z tej pracy przez drugą stronę. Zawierając przedmiotową umowę o pracę M. D. nie mógł przewidzieć, że ze względu ujawnienia się zwyrodnienia stawu kolanowego, silnych bóli i obrzęku kolana, stanie się niezdolny do pracy. Nie mogła tego przewidzieć również G. R. (1). Z dowodów zgromadzonych w sprawie wynika, że M. D. zawierając umowę o pracę, miał intencję świadczenia pracy na jej podstawie. Stąd też, gdyby nie problemy zdrowotne, których nie mógł wcześniej przewidzieć, mógłby świadczyć pracę na rzecz ww. płatnika składek, przy czym o wadze tych problemów świadczy dokumentacja medyczna zebrana w sprawie.

W świetle powyższych ustaleń nie można zatem podzielić gołosłownego zarzutu organu rentowego, że umowa o pracę została zawarta jedynie dla pozorów celem uzyskania ochrony ubezpieczeniowej i świadczeń z ubezpieczenia społecznego i jako taka jest nieważna. Jednocześnie wskazać należy, że cel zawarcia umowy o pracę, jakim jest chęć uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego – wbrew zarzutom organu rentowego – nie jest sprzeczny z ustawą, ani nie zmierza do jej obejścia, nie świadczy też o pozorności umowy. Objęcie ubezpieczeniem społecznym i uzyskanie świadczeń z tego ubezpieczenia jest wszak głównym celem zawierania umowy o pracę.

Zaakcentować przy tym, że przepisy z zakresu ubezpieczeń społecznych nie uzależniają skuteczności nawiązania stosunku pracowniczego od czasookresu trwania konkretnej umowy, od długości wcześniej przysługującej ochrony ubezpieczeniowej, czy też od stanu zdrowia pracownika. Z tego wynika, że nagle przerwanie relacji z pracodawcą bądź nieprzystąpienie do realizacji umowy o pracę w ustalonym czasie z powodu pogorszenia stanu zdrowia pracownika, nie może wpływać negatywnie na powstały stosunek ubezpieczenia społecznego i skutki z niego wynikające. Dla powstania wskazanych skutków konieczne jest bowiem skuteczne nawiązanie umowy o pracę. Skutku takiego nie rodzi zawarcie przez strony umowy o pracę bez woli jej realizacji, nawet jeżeli strony podejmują jakieś czynności, które mają na zewnątrz pozorować realizację umowy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 15 maja 2014r., III AUa 826/13). W przedmiotowej sprawie, z przyczyn wyjaśnionych, nie zaistniała sytuacja, aby strony umowy o pracę nie zamierzały jej realizować, co wynika z przedłożonych do akt sprawy dokumentów, jak również z relacji przesłuchanych w sprawie świadków.

Ustalony w rozpoznawanej sprawie stan faktyczny świadczy nie o pozorności złożonych przez strony oświadczeń woli ani nie o obejściu ustawy, lecz o spełnieniu warunku zatrudnienia pracowniczego stanowiącego tytuł ubezpieczenia.

Do objęcia pracowniczym ubezpieczeniem społecznym nie mogłoby dojść tylko wówczas, gdyby zgłoszenie do tego ubezpieczenia dotyczyło osoby, która w rzeczywistości pracy nie świadczyła, a więc nie wykonywała zatrudnienia w ogóle albo wykonywała je na podstawie innej umowy niż umowa o pracę. W prawie ubezpieczeń społecznych nie decyduje ważność umowy o pracę związana z zamiarem dyktującym potrzebę jej zawarcia, lecz to, czy zawierające ją strony miały zamiar wzajemnego zobowiązania się - pracownik do świadczenia pracy, a pracodawca do dania mu pracy i wynagrodzenia za nią - oraz czy umowa była w rzeczywistości realizowana. Nie jest także istotny czas (okres trwania) tej realizacji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 05 października 2005 r., I UK 32/05). W ocenie Sądu nie ma zatem podstaw, aby uznać, że zawarcie umowy o pracę z dnia 2 listopada 2016 r. było zaplanowane przez strony z zamiarem nieprzystąpienia przez odwołującego do jej realizacji.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że zarzuty pozorności stosunku prawnego powstałego pomiędzy M. D., a G. R. (1) nie znajdują uzasadnienia. Pomiedzy stronami faktycznie został nawiązany stosunek pracy, a argumentacja prezentowana przez organ rentowy zarówno w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji z dnia 6 maja 2016 r., jak również w odpowiedzi na odwołanie z dnia 5 lipca 2016 r., w obliczu materiału dowodowego zebranego w sprawie, nie była wystarczająca do wykazania pozorności zawartej umowy.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy uznał odwołanie za zasadne i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i stwierdził, że odwołując M. D., jako pracownik u płatnika składek G. R. (1) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 20 listopada 2015 r.